

POSTANOWIENIE

27 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

na posiedzeniu niejawnym 27 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko T. spółce akcyjnej w K.
o zwolnienie spod zajęcia,
na skutek skargi kasacyjnej T. spółki akcyjnej w K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 23 lutego 2023 r., I ACa 2594/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwaną pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją

w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca T. S.A. wskazała na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z tego, że Sąd Apelacyjny dokonał błędnej wykładni warunku wydania akcji na okaziciela, uznawszy milcząco, że może on być spełniony także wówczas, gdy akcje będące przedmiotem wydania są inkorporowane w jednym odcinku zbiorowym, którego posiadanie wiąże się nierozzerwalnie z możliwością wykonywania uprawnień ze wszystkich akcji objętych tym dokumentem.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Jak przyjmuje się w utrwalonej judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Oczywiste jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, odnosić się do konkretnych, powołanych przez skarżącego przepisów prawa i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Bliższa analiza wniosku – w zestawieniu z motywami zaskarżonego wyroku – nie pozwalała uznać, aby sytuacja taka miała miejsce w sprawie rozstrzygniętej zaskarżonym wyrokiem.

Argumenty wniosku nie potwierdzały oczywistej zasadności skargi, wyrażały natomiast pogląd prawny skarżącej, według którego niemożliwe jest nabycie akcji na okaziciela w sytuacji, w której są one inkorporowane w jednym odcinku zbiorowym wraz z akcjami należącymi do innych osób, z uwagi na brak dokumentu, którego posiadanie mogłoby podlegać przeniesieniu na nabywcę na podstawie art. 350 w związku z art. 921¹² i art. 921¹⁶ k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2015 r., V CSK 566/14, OSNC 2016, nr 5, poz. 64). Rozważania ta

stanowiły prawną polemikę ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, nie stwarzały jednak podstaw do przyjęcia, aby wyrażone *in casu* zapatrywanie tego Sądu co do skuteczności nabycia akcji kolidowało z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego lub z niekwestionowanymi poglądami doktryny. Na wykształcenie się takiej linii orzecznictwa lub jednolitych poglądów nauki w materii objętej wnioskiem skarżącym zresztą nie wskazywała.

Należało ponadto zauważyć, że kluczowa z punktu widzenia argumentacji wniosku okoliczność inkorporowania nabytych przez powoda akcji w odcinku zbiorowym, którym objęte są także inne akcje, należące do nieznanych osób, nie została objęta ustaleniami faktycznymi zaskarżonego wyroku, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Jeżeli z faktem tym skarżący wiązała skutki prawne, to konsekwencji braku tych ustaleń nie mogła przerzucać na sąd (art. 6 k.c.), skoro miała możliwość wykazania tej okoliczności, chociażby w ponownym postępowaniu apelacyjnym, toczącym się po uprzednim niekorzystnym dla niej rozstrzygnięciu Sądu Najwyższego.

Ubocznie należało podnieść, że problematyka wykonywania praw z akcji inkorporowanych w odcinku zbiorowym, obejmującym także akcje należące do innych osób, nie jest jednolicie postrzegana w piśmiennictwie, w którym przyjmuje się m.in. także – odmiennie niż zakłada skarżący – że jeżeli odcinek zbiorowy obejmuje akcje należące do kilku osób, są one współwłaścicielami tego dokumentu w częściach ułamkowych. Przy takim założeniu kwestia braku substratu przeniesienia posiadania na podstawie art. 350 k.c. jako warunku wydania akcji (art. 921¹² w związku z art. 921¹⁶ k.c.) nie przedstawia się z pewnością tak jasno, aby kwestię tę można było rozważać w płaszczyźnie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W podstawach kasacyjnych nie wskazano ponadto art. 841 § 1 k.p.c., podczas gdy przepis ten w procesie o zwolnienie od egzekucji ma merytoryczny charakter i stanowi zasadniczą podstawę orzekania o zasadności powództwa. W konsekwencji, jeżeli wierzyciel pozwany o zwolnienie od egzekucji zarzuca, że skierowanie egzekucji do konkretnego przedmiotu nie narusza praw powoda – osoby trzeciej (np. ponieważ powód nie nabył skutecznie praw do zajętego przedmiotu lub prawa), prawidłowe sformułowanie podstawy kasacyjnej wymaga

postawienia zarzutu naruszenia art. 841 § 1 k.p.c. w powiązaniu z właściwymi przepisami prawa materialnego, z których wynika, że do nabycia przez powoda rzeczy lub prawa nie doszło. Pominięcie art. 841 § 1 k.p.c. w podstawach kasacyjnych – w aspekcie związania Sądu Najwyższego podstawami skargi (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), stopnia sformalizowania postępowania kasacyjnego i wymaganego w nim profesjonalizmu (art. 87¹ k.p.c.) – stoi natomiast na przeszkodzie dokonaniu kontroli prawidłowości zastosowania przepisu rozstrzygającego o zasadności żądania pozwu (por. odpowiednio wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., II CSKP 726/24).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[ms]